Ч. 309 (13.854). Львів, субота 17. листопада 1934. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·50 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і колоп. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Звільнення ред. С. Вишнівського.

Дня 9. ц. м. в год. 9. ранку явилися у відділі „Волинської Неділі" в Луцьку два агенти поліції і асисті поліцая умундурованого і перевели докладну ревізію, що тягнулася 5 і пів години. Заквестіонували лише листування і деякі дописи, разом 22 штуки. Після того арештували ред. Сергія Вишнівського, представника „Вол. Неділі" та відвели його до слідчої поліції, в якої арештах він просидів з 10 іншими молодшими українцями до дня 12. ц. м., год. 11., коли то по переслуханні його звільнили і всі заквестіоновані папери повернули. Ред. С. Вишнівському, що завжди виступав і виступає проти всяких акцій нелегальщини, закидали — приналежність до ОУН та інші несамовиті речі...

В. Британія годиться на зброєння Німеччини.

ЛЬОНДОН, 15. 11. ПАТ. „Таймс" повідомляє, що делегат канцлера фон Рібентроп у розмові з мін. Іденом і Саймоном вияснив, що зброєння Німеччини мають тільки оборонний характер. У своїй розмові не порушував взагалі наміру Німеччини виповісти військові клявзулі версайського трактату. Його місія — пише „Таймс" — не скриває ніяких несподіванок. Фон Рібентроп відвідає незабаром Францію та інші держави, а тепер виїхав до приятелів у Шкотії на відпочинок.

У відповідь на інтерпеляцію у палаті послів мін. Іден заявив, що фон Рібентроп приїхав до Льондону і він балачки з мін. Саймоном на прохання німецької амбасади. Ніяких нових пропозицій не висунув. Зате заперечив вістки „Таймса" про хід розмови Рібентропа з мін. Саймоном.

Цікаво, що підчас побуту фон Рібентропа у Льондоні ген. Смутс, шеф південно-африканської унії виголосив промову, в якій домагався погодитися з теперішніми зброєннями Німеччини.

Масові арештування у Румунії.

БУКАРЕШТ, 15. 11. ПАТ. Поліція з військом і жандармерією перевела несподівано ревізію між 11.000 чужинців, з яких 8.000 задержали є арештії, бо їхні документи тотожности були в непорядку. Більшість арештованих приїхала до Румунії нелегально. Між ними є теж багато членів терористичних органівацій македонської та хорватської. Поліція рішила перевести основну контролю між усіми чужинцями в Румунії. Крім того поліція арештувала 7 визначних терористів, у яких забрала компромітуючий матеріял.

Атентат на канцлєра Гітлєра у Мінхені?

„Вінер Таг" повідомляє, що минулої пятниці перед полуднем виконано невдалий атентат на канцлєра Гітлєра у Мінхені. Атентат не вдався, бо тайна поліція заздалегідь довідалася про нього і завела найстрогішу охорону канцлєра Гітлєра. Поліція перевела ревізії та арештування.

Домагання хорватів.

БІЛГОРОД, 15. 11. ПАТ. Хорватські партії відіслали до реґенційної ради заяву з умовинами співпраці з урядом. Головні домагання хорватів такі: амнестія для провідника хорватської народньої партії д-ра Мачека й основна зміна виборчої ординації до парляменту.

Злучені Держави будують найбільшу повітряну фльоту.

ВАШИНҐТОН, 15. 11. ПАТ. Військова влада вложила проєкт буджету на найближчий рік домагаючись будови 800 нових літаків. Цю програму розбудови летунства мають виконати до трьох років. У такому випадку Злучені Держави матимуть за три роки 2.400 літаків і найсильнішу повітряну фльоту.

Змова у Болгарії.

БІЛГОРОД, 15. 11. ПАТ. У Софії викрили змову проти прем. Ґеоргієва. Змову зорґанізувала македонська революційна організація В. М. Р. О. Влада перевела численні ревізії і забрала багато зброї та муніції. Ведуть слідство

СОФІЯ, 15. 11. ПАТ. Король Борис видав декрет про відкликання Дорева, болгарського посла з Праги. Одночасно заперечують поголоски про атентат на короля і премієра

Відбирають права катальонцям.

МАДРИД, 15. 11. ПАТ. Прем. Леру відчитав у парляменті проєкт тимчасової управи для Катальонії. На основі цього проєкту автономний катальонський парлямент т. зв. ґенералідад буде припинений аж до нових виборів. До того часу владу в Катальонії виконуватиме безпосередньо мадридський уряд.

Важливі зміни в японській адміралії.

ТОКІО, 15. 11. ПАТ. Японський уряд перевів важливі зміни в адміралії. І так шефа обєднаних ескадр адмірала Суецуґу, горячого прихильника розбудови воєнної фльоти, призначено шефом морської бази в Юкосука, яка має величезне значіння для японської фльоти. На його місце призначили адмірала Цуґу. Сподіються дальших змін.

Вибух пекольної машини.

БІЛГОРОД, 15. 11. ПАТ. Минулої ночі на залізничім шляху недалеко Сараєва вибухла пекольна машина, яка не заподіяла більших шкід. Слідство виявило, що пекольну машину поклали хорватські терористи.

Горячий час у СССР. і на Україні.

Львів, 15. листопада 1934

На Великій Україні, так само як у цілому СССР, тепер горячий час. Від 1-го листопада ц. р. відбуваються там вибори до рад. Ці вибори підготовляла більшовицька бюрократія і зокрема комуністична партія майже цілий місяць жовтень. А під сам кінець жовтня в усій совітській пресі появилися великі енунціяції про вибори передових большевицьких діячів. Першою була, очевидно, енунціяція „великого Сталіна" (так його зве більшовицька преса), а за нею пішли статті Калініна, Молотова, а на Україні Петровського, Любченка, Постишева, Косіора й інших. Самозрозуміле, що передвиборчі енунціяції київських „потентатів" були тільки блідою відбиткою тих „медоточивих" маніфестів, які виходили з Москви.

Калінін у своїй передвиборчій енунціяції між іншим писав: „Передвиборча кампанія рад має виняткове політичне значіння... Немає сумніву в тому, що в процесі передвиборчої кампанії на місцях будуть обговорені й основні питання загальнодержавної політики... Трудові маси Союзу ССР по велитенському виросли культурно й політично. В народніх верствах виросла свідомість державної дисципліни, державної відповідальности. Можна з певністю сказати, що ні в одній країні не має такого звязку з державою, такої органічної зацікавлености народніх мас у загальній політиці держави, як у нас".

Від таких слів віє жахом, коли собі усвідомити дійсний стан відносин у Совітах та зясувати правдиві взаємини між громадянами і державою. Ніде в світі громадяни не поневолені до тої міри, що в Совітах, ніде їхнє життя не узалежнене так тісно від державного механізму, як саме там. І ніде в масах нема такої великої та глибокої ненависти до пануючої і правлячої верстви, як у Совітах. Там маси терплять велику нужду і голод, там не знають ніколи, що їм може принести в дарі завтрішній день. Тому сміло можна вияснити фразу Калініна про те, що ніде, мовлявь, у світі нема „такої зацікавлености народніх мас у загальній політиці", як у Совітах, таким чином, що ніде маси так дуже не прагнуть політичної катастрофи для держави, в якій живуть, як саме у Совітах. Ці маси нетерпеливо ждуть війни, чи то зі Сходу, чи із Заходу, щоби тільки при її допомозі позбутись більшовицького ярма. І саме при таких настроях у Совітах відбуваються вибори до рад.

На місцях дійсно складають звіти з дотеперішніх большевицьких досягнень усякі комуніс-

тичні крикуни та торочать у них і такі брехні, як та, що в Совітах відбулась „велика, нечувана в історії перебудова сільського господарства з ініціятиви і за проводом тов. Сталіна“ і що вона „відкрила широкі перспективи участі селян у будівництві соціялізму“. Ці слова взяті теж зі статті Калініна. Дійсно нечувана в світі перебудова сільського господарства, бо це така перебудова, що спричинила масовий голод, вокремаж на Україні. А які „перспективи“ участи українських селян у будівництві соціялізму, про те говорив теперішній диктатор на Україні Постишев дня 17. жовтня ось що:

„Я вважаю, товариші, за потрібне звернути вашу увагу також і на те, що клясовий ворог розгорнув дуже активну діяльність проти переселъців.

„Ворог йшов тут на крайні заходи, аж до терористичних актів, убивств, підпалів, крадіжок у переселъців, намагаючись їх залякати і, тим самим, зірвати заходи партії та уряду по закріпленню переселъців на нових місцях. І треба прямо сказати, що і в цьому питанні не було виявлено достатньої пильности нашими низовими партійними організаціями, не було належної протидії діяльності клясового ворога...

„Слід мати на увазі, що основним керівним мотивом шкідницької діяльности решток розгромлених куркульсько-капіталістичних елементів є тепер клясова помста. Клясовий ворог не розраховує вже тепер повернути, як кажуть, назад колесо історії, збочити село з соціялістичного колгоспного шляху. Нашкодити, покалічити, спалити, підколоти, підстрелити, знайти вихід своїй клясовій помсті, — ось що тепер є нерідко керівним мотивом у діяльності клясового ворога. І ясно, що для таких актів клясової помсти карні злочинці є підходящим елементом для клясового ворога.

„Ми натрапляємо тепер на десятки фактів, коли під, здавалосьби, суто карним актом, або хуліганською вихваткою, криється по суті органiзована діяльність клясового ворога, який використовує карний елемент для своїх політичних цілей, який під карними зовнішньо злочинами намагається приховати спрямовані проти колгоспного ладу і робітничо-селянської держави політичні акти. Такі ті нові прийоми, які застосував протягом року клясовий ворог“.

Ясно, що Постишев виповів усім „клясовим ворогам“ на селі, що борються з комуністичною перебудовою сільського господарства, безпощадну війну. Ця війна буде тим прикріша, що „клясових ворогів“ відкрив Постишев подекуди і серед партійців і серед комсомольців. Наведені вище слова Постишева цілком суперечать маніфестові Калініна, але для справи перевиборів рад це не має ніякого значіння. Вибори йдуть згідно з інструкціями і під диктат комуністичної партії. Вони закінчаться згідно з пляном і бажаннями комуністів.

Ніякі „клясові вороги“ до рад не пройдуть і не мають навіть надії на те, щоби пройти. Вже півтора місяця триває мобілізація партійців і комсомольців у тому напрямі, щоби до рад проводити виключно тільки стовідсотково відданих комуністам людей. Всякі передвиборчі та виборчі збори стали там давно звичайною собі формальністю, до якої населення не прикладає ніяких надій, ні ніякої ваги. Всі ті виборчі маскаради потрібні тільки для комуністів, які бажають мати все в руках атут на те, що в них, мовляв, цілий апарат виборний і що зокрема ради, репрезентують маси всього населення Совітів.

До кінця року всі ті своєрідні „вибори“ закінчаться, а в січні вже відбудуться зїзди рад, які будуть теж нічим іншим тільки формальністю. Вони будуть цікаві хіба ще тим, що на них складатимуть чолобитні Сталінові та його найближчим співробітникам. Совітському громадянинові від них нічого доброго сподіватися не можна. Він далі буде невільником комуністів і їхньої державної машини. Його життя буде сіре, безпросвітне, повне журби за мінімальний прожиток, а крім того все загрожене. Бо кожної хвилини ДПУ може скваліфікувати всякого громадянина СССР як „клясового ворога“ та зробити з ним, що йому подобається, особливо тоді, коли він намагається боронити себе і своїх найближчих перед маревом голоду.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

Будувати нові варстати чи рятувати існуючі?

До дискусії на тему розбудови українського промислу й торговлі.

П. Антін Чернецький ствердив у своїх статтях у „Ділі“ надзвичайно маленький відсоток українських промислово-торговельних підприємств у відношенні до чисельности українського населення. Закликує, щоби забирати голос у цій справі і піддавати свої гадки і помічення, щоби рушити з мертвої точки і поширити український промисл і торговлю, закладати нові варстати праці для українських інтелігентів, які не стидались би ніякої праці, що її в теперішніх відносинах не можуть дістати.

Тема не нова, часто вже була про це мова і завжди нові рефлексії зринають підчас такої дискусії. Нпр. здається, що коли хто меткий і торопний та фаховець у свому ділі, то й гроші роздобуде і варстат праці собі таки створить. Зате мало говоримо про те, що замість творити насилу нові підприємства, треба закріпити вже істнуючі, вже здобуті, щоб український капітал, вложений в ці підприємства, не пропадав, а посиднюкі люди, які з запалом почали творити ті варстати праці, не зневірювались. У нас твориться одно підприємство за одним і на тім кінчиться. Ними вже ніхто не піклується. Державні народи провадять відповідну політику, яка хоронить власний промисл і торговлю. Тим більше ми, як недержавна нація, повинні не допускати до упадку власної хати.

Тимчасом що у нас діється. Члени Надзірної Ради фінансової інституції віддають свої гроші жидові на відсотки, не маючи довіря інституції, в якій самі правлять. Директор іншої установи минає по дорозі дві українські крамниці, щоб купити на четвертій вулиці це саме і по цій самій ціні у жида. Чи пресова конференція „Карпатії“ не звязана з крізою? А скільки членів тої конференції моглиб переписати свої асекурації з чужинецьких підприємств? Одинокий український мясар у Львові не може добитись, щоб українські бурси і монастирі брали у нього мясо, хоч з другої сторони має чимало не-української клієнтелі. Був у Львові першорядний склеп зі склом і порцеляною, його власник — свідомий українець-громадянин. Упав той склеп через загальну крізу, але як довго тримався — тримався виключно не-українською клієнтелею. І коли деякі українські підприємства не банкротують, то лише тому, що український селянин зрозумів, що нпр. бібулки „Калина“, паста „Елеґант“ або цикорія „Луна“ не уступають, навпаки, є кращі від чужих виробів. Зате у місті українські вироби ніяк не можуть найти дороги до українських клієнтів.

Навіть ніхто не звернув уваги, як одно українське підприємство щезає за другим. Безперечно може в однім або другім випадку була вина підприємця, але головну вину несе байдужність всього громадянства і брак допомогової організованої акції фінансового характеру. Були купці, які просто були меценатами мистецтва, були першими жертводавцями на різні народні цілі, а сьогодні не мають на прожиток завдяки байдужності всього громадянства. Один поважний купець не міг у критичному моменті найти у своїх земляків 1000 зол., хоча товару мав на 40.000. Тимчасом читаємо, що жид-каменичник зірвав умову з українським підприємцем лише длятого, щоби цю роботу передати жидові.

Якщо кожний українець буде купувати в українця і українські вироби, а при всяких порадах буде звертатись до своїх фахівців: лікарів,

---

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З 17. ЛИСТОПАДА 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 25

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Був також у Тернополі знаний купець русин — Валентий Стахевич, один з найбагатших купців у місті. Та він, хоч мав торговлю риз та церковної утвари і жив та заробляв лиш з русинів, був у дійсности поляк, вів дім по польськи і йшов з поляками при кожній нагоді. Оба його сини, що вели опісля таку саму торговлю, Теодор у Станиславові й Антін у Тернополі, признавалися вже до русинів і зачислялися до руської інтеліґенції. Та вся інша їх рідня потонула в польськім морі.

В початках 70-их рр. був найвизначнішою одиницею між тернопільськими русинами і взагалі на Поділлі молодий тоді адвокат д-р Володимир Лучаківський, що заслуговує вповні на те, щоб його імя не загинуло в памяти нашої суспільности. Був він сином пароха з Довжанки під Тернополем; тут виріс, ходив до школи і відбув адвокатську практику, отже був у повнім того слова значінні тернопільською дитиною; був знаний усім і сам знав усі відносини. Канцелярію отворив у 1862 р. і був довгі роки одиноким руським адвокатом у Тернополі. Почавши від 60-их рр. пробував свого пера і в літературі. Його поезійки й оповідання, переважно гуморески, находимо вже в „Альбомі“ з 1860 р., виданім Дідицьким у честь митрополита Яхимовича, опісля у „Правді“. Дописував також до перших видань „Просвіти“, потім до „Діла“ і „Зеркала“. Був також автором кількох легоньких комедійок і перекладчиком деяких драматичних творів, які грав український театр. У 60-их рр., коли в Тернополі був Партицький і звідти редаґував „Правду“, належав Лучаківський до редакційного кружка. У всьому свому житті живо займався народніми справами, не брав лиш участи в політиці; та це дало йому спромогу удержати добрі звязки з усіми, також і з поляками. Завдяки цьому став він у пізніших роках бурмістром Тернополя і був ним довгі роки. Була це на ті часи справді незвичайна річ, що русин міг стати бурмістром, одного з найбільших міст краю. На тім впливовім становищі міг Лучаківський зробити багато добра для русинів у місті. При співучасти комісаря староства, також русина, Глинецького, довів він до видобуття й уконституванння багатої фундації князя Константина Острожського для убогих руських міщан і до віддання її маєтку у властиві руські руки, рівночасно з поставленням великого, гарного будинку фундації. Як бурмістр він спричинив, що місто відступило „Міщанській Бесіді“ площу під будинок із салею, як також щедро підпомагало руські гуманітарні інституції. Взагалі відчували в Тернополі всі, що в проводі міста стоїть русин, хоч на тім становищі не міг Лучаківський супроти польської більшости яскраво маніфестувати своєї національної барви. В 70-их рр., як я був у Тернополі, був уже Лучаківський одним з основників і головою руської бурси та причинився значно до її розвитку. Взагалі був він дуже доброю фірмою для всіх руських інституцій і починів, а як знаменитий юрист і першорядний адвокат, що мав велику повагу в місті та симпатію всіх без винятків, умів при кожній нагоді зєднувати для русинів у їх змаганнях прихильність і поміч. Я бачив діяльність його й опісля і стояв з ним у звязках аж до його смерти (1903 р.). У мене лишив він память свідомого, щирого і ідеального русина, а при цьому дуже культурної людини, якого може не оцінили відповідно сучасні, а якому в історії нашого розвою в Галичині належиться почесна згадка. Може бути, що для народньої справи були би пожадані його рішучіші виступи та більша ініціятива, одначе у такім разі хто знає, чи можлива була би та діяльність, яку він дійсно проявляв і ті успіхи, які осягнув, чи можливо булоб йому удержатися на тім становищі, на яке вдалося йому видвигнутись. А є безперечною правдою, що на подібних становищах було би нам наших свідомих людей дуже потрібно та що дуже пожадано булоб, якби ми в усіх східно-галицьких містах мали такі одиниці, яким був у Тернополі д-р Володимир Лучаківський. Жонатий був він з донькою священика, пароха в Журавні, о. Громницького; одинокий його син, тепер старший

...хановтів, інжинірів і т. д., то ми не потребуємо боятися кризи. Тоді й істнуючі підприємства поширяться і дадуть працю безробітним, а рівночасно повставатимуть нові підприємства. Тоді вже не лише жебрачина за посадами між чужими, а й люди з університетськими студіями певне матимуть змогу краще використати своє знання, між нині. Тоді теж нинішня дискусія стане безпредметовою.

Але покищо, рахуючися з явищем, що гасло „свій до свого" є і довго ще буде гаслом „від свята", на показ, і що довго ще не ввійде в свідомість і психіку українця, треба організувати поміч — істнуючим українським фірмам. Бо навіщо тратити стільки гарних слів на тему „розбудови нашого промислу й торговлі", коли істнуючий стан посідання щораз кочиться?!

I. Гр.

Свята 1-го листопада.

БЕРЕЖАНИ.

День 1-го листопада ц. р. проминув у нас майже незамітно. Бережанці помянули роковини тихим богослуженням у церкві, при чому співав хор, кінчаючи гимном-молитвою „Боже Великий, Єдиний". У церкві між присутніми переважала молодь, було теж дещо селянства. Старшого громадянства було доволі мало. По селах були в тому дні також відправи.

Громадяни Ценева, пов. Бережани, теж святкували ті роковини. В дні 3. листопада вечором зібралися громадяни на місцевому цвинтарі й освітили свічечками стрілецьку могилу і могили інші. Прийшла дута орхестра, заграла на стрілецькій могилі „Со святими", а дальше таж сама орхестра на бажання рідні грала на поодиноких могилах „Вічную память". Та на цвинтар заглянув постерунковий Добротлівий з Ковюх. Він „запросив" орхестрантів до громадського уряду, щоб дізнатися щось більше про цілу імпрезу. За ними пішли всі громадяни, домагаючися звільнення орхестрантів. Після того приїхала заалярмована поліція з Бережан, і то двома автами, приїхав теж повітовий староста. У вислідi декого протримали, декого переслухали, в інших перевели ревізії.

ЗАГРЕБ.

У Загребі, хорватській столиці, відсвяткували українці листопадові роковини дуже торжественно. У вечір 31. жовтня відбулася в загребській гр.-кат. церкві панахида за поляглих, яку відправив ректор гр.-кат. семинарії о. д-р Д. Винянич. А на другий день, 1. ц. м., відправив д-р Сабов торжественну Службу Божу. Після того зійшлися українці у салі дух. семинарії, де з. Войтанівський виголосив промову про значіння листопадових роковин. На закінчення всі присутні відспівали український національний гимн, а потім співали ще й інші патріотичні пісні.

ПРАВНІ ІНФОРМАЦІЇ.

Віддовження хліборобства.

II.

КОНВЕРЗІЯ ХЛІБОРОБСЬКИХ ДОВГІВ.

Другою полекшою для хліборобів довжників — це **конверзія короткоречинцевих довгів на довгоречинцеві.**

До трьох років від оголошення декрету, себто **до 28. жовтня 1937 р.** можна хліборобські **грунтові** довги, без згоди гіпотечних вірителів сконвертувати на довгоречинцевий довг, який **можна сплачувати найдовше 55 років** заставними листами з 4 і пів відсотками.

Декрет каже здогадуватися, що кожний довг, записаний до ґрунтової книги, можна сконвертувати на довгоречинцевий.

ЯКИХ ДОВГІВ НЕ МОЖНА СКОНВЕРТУВАТИ.

Не можна сконвертувати довгів:

1) державного скарбу;

2) установ суспільних обезпечень;

3) самоуправних союзів;

4) Польського Банку;

5) установ довгоречинцевого кредиту;

6) банків, комунальних установ та підприємств;

7) комунальних кас ощадности, Галицької Каси Ощадности у Львові й Української Щадниці в Перемишлі;

8) громадських позичково-ощадностевих кас;

9) кредитових кооператив, які є членами тих ревізійних союзів, що їх вичислить міністр скарбу в окремім розпорядку;

10) ґрунтовий довг другого подруга (чоловіка або жінки, стаття 18).

ЯКІ ДОВГИ МОЖНА СКОНВЕРТУВАТИ.

Конверзії підлягають довги:

1) у господарствах ґрупи А і Б себто простором до 50 і до 500 гектарів, коли не перевищають **половини** вартости згаданих господарств;

2) у господарствах ґрупи Ц, себто понад 500 до 2000 гектарів, коли довги не перевищають 40 проц. вартости нерухомости;

3) у господарствах групи Ц простором понад 2000 гектарів, коли довги не перевищають 30 проц. вартости нерухомости.

Міністр скарбу може дозволити розпорядком на конверзію довгів у господарствах, простором понад 500 гектарів (групи Ц), які доходять до половини вартости цих господарств. Крім того **міністр скарбу може дозволити в деяких випадках теж на конверзію довгів державного скарбу, Польського Банку, вище згаданих банків і кредитових кооператив** навіть без згоди цих банків, кооператив і т. д. (стаття 19 і 20).

ХТО ПЕРЕВОДИТЬ КОНВЕРЗІЮ ДОВГІВ.

Конверзію довгів будуть переводити ті установи довгоречинцевого кредиту (нпр. земельні гіпотечні банки), яких уповноважнить міністр скарбу (стаття 21).

КОЛИ ПОЧИНАЄТЬСЯ КОНВЕРЗІЯ ДОВГІВ.

Конверзію довгів переводить уповноважена установа довгоречинцевого кредиту **на внесок довжника або вірителя.** Коли такий внесок поставить віритель, тоді довжник обовязаний уможливити установі оцінення нерухомости.

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ КОНВЕРЗІЯ?

Установа довгоречинцевого кредиту, одержавши внесок, переводить оцінку господарства довжника себто провірює вартість господарства та устійнює висоту довгів. Щойно тоді може дати довжникові позичку на конверзію його довгів або може її відмовити без подання причин. В тій цілі на внесок установи гіпотечний суд вписує до грунтових книг довжника, що зголошено внесок перевести конверзію довгів; опісля вписує теж рішення про позичку на конверзію.

Установа довгоречинцевого кредиту повідомляє вірителів порученими листами найпізніше 40 днів перед зладженням нотаріяльного акту конверзії. Колиж адреса вірителя невідома, тоді гіпотечний суд на внесок установи визначує куратора і йому доручують повідомлення про конверзію.

У повідомленні установа подає:

1) висоту позички, яку одержить довжник;

2) час і місцевість, де нотар спише позичку на конверзію довгів;

3) пояснення, куди мають невдоволені вірителі вносити відклики та наслідки на випадок неприсутности вірителя при зладжуванні нотаріяльного акту позички. Крім того установа мусить дати одноразове оголошення до щоденника про задуману конверзію найпізніше 30 днів перед зладженням нотаріяльного акту.

НОТАРІЯЛЬНИЙ АКТ ПОЗИЧКИ.

Нотаріяльний акт позички обіймає **висоту позички** у заставних листах установи, яка позичає і спосіб заплати довгу вірителям. Позичку може дати установа або за спільною згодою установи і довжника хлібороба або без його згоди. Заставними листами можна сплачувати не тільки довг, але також відсотки, але не вищ. ніж 12 проц. довгу. Віритель може відмовитись приняти сплату відсотків заставними листами, які належаться йому вже по дні 1. листопада 1934 р. Одначе коли віритель не прийшов до нотаря, який зладжував нотаріяльний акт позички, тоді довжник може сплачувати заставними листами теж відсотки, належні по дні 1. листопада 1934 р. Віритель не може навіть жалітися.

Кошти конверзії платить та особа, яка просила установу довгоречинцевого кредиту дати позичку на сплату довгу. Акт конверзії затверджує або відкидає в Галичині і на Лемківщині гіпотечний суд, на північно-західних землях гіпотечний виділ. На основі нотаріяльного акту конверзії інтабулюється у грунтовій книзі довжника висоту позички. Крім того гіпотечний суд рішить, яким вірителям установа сплачує довг заставними листами, кому сплачує довг грішми та скільки треба грошей передати до судового депозиту.

Про впис конверзії до грунтової книги довжника і поділ заставних листів та готівки установа дає оповістку до щоденника.

Така конверзійна позичка вписана до грунтової книги довжника матиме першенство перед вже вписаними довгами на першому місці. Тому вірителі (державні і приватні банки, подруга) з гіпотечним першенством мусять або згодитися теж на конверзію своїх довгів або відступити перше місце установі довгоречинцевого кредиту, яка дала конверзійну позичку

радник при касаційнім трибуналі у Відні, лишився також вірним своєму народові і видатним, спосібним урядовцем та одночасно щирим і свідомим українцем.

Та безперечно найбільше заслуг для розбудження й оживлення українського духа, як також для організації українців у Тернополі й на Поділлі, поклав Олександер Барвінський. Він перейшов у своєму житті всячину, ходив різними дорогами. Були часи, в яких я був противником його політичної діяльности і висказував це явно й отверто, а також отверто буду про це писати в дальших частинах цих моїх записок. Та з усім тим, коли нині з ретроспективного становища дивлюсь на його життя і на діяльність як на цілість, то совість каже мені признати і ствердити, що він був і є одною з найвизначніших одиниць і діячів нашого національного відродження. З ним можна було часом не погодитися, а навіть полемізувати, але йому муситься признати, що з думкою в найліпшій вірі і в найширішій охоті послужити своєму народові перевів свій вік серед невтомної муравлиної праці, яка на багатьох полях національного життя видала багаті й вартні вислідки.

Ширша публична діяльність Барвінського припадає щойно на пізніший час, коли я не був уже в Тернополі, на 80-і рр. В 70-их рр. стояв він щойно в її початках; він був знаний як один з визначніших і дуже трудящих членів львівської „Громади" та як автор руської читанки для руських гімназійних кляс, якою ширив відомости з української літератури і будив для неї зацікавлення. До Тернополя прийшов 1872 р. з Бережан, де по скінченні університету був короткий час гімназійним суплентом. У Тернополі дістав місце учителя при новозаложеній учительській семинарії і здобув собі відразу на тім місці поважне становище. Брав участь у заснуванні руської бурси і живо нею займався, а при кінці 70-их рр. заснував у Тернополі філію „Просвіти", в якій був головою і пильним робітником. Уже тоді був він огнищем українського життя і руху в Тернополі, гуртував коло себе людей, давав почин і піддавав гадки. Його робота була систематична і послідовна та вела певно до цілі. При тому не випускав і пера з рук. Трудився літературно для „Правди", для „Просвіти" та брав живу участь у всіх напрямах національної праці. Щойно у 80-их рр. став він дійсним організатором русинів у місті. В місті зорганізував огнище життя інтелігенції „Руську Бесіду". В повіті розпочав організаційні поїздки по громадах і читальнях, які збудили живий рух серед простолюддя, займався виборчою акцією, заступав права русинів у тернопільській громадській раді, де вперше промовляв по українськи, а притім розпочав видавництво „Історичної Бібліотеки" та взагалі поклав у тім періоді знамениті заслуги для національної справи.

(Далі буде).

—o—

довжникові. Одначе тоді такі вірителі мають забезпеку для своїх вірительностей на другій половині нерухомостей довжника (стаття 23).

КОНВЕРЗІЯ ІНШИХ ДОВГІВ.

Засадничо конверзії підлягають тільки грунтові довги довжника. Одначе довжник може домагатися сконвертувати інші його довги, але мусить для них дати гіпотечну забезпеку. Крім того на внесок вірителя можна сконвертувати довги, яких заплату вирішив уже суд або розємчий уряд.

ЯКА КОРИСТЬ У КОНВЕРЗІЇ.

Найважнішою користю довжників це змога сплачувати свій довг **55 років** і то тільки в одній установі довгоречинцевого кредиту, яка посплачуе ріжних приватних вірителів. Крім того довжник не буде платити лихварських відсотків кільком вірителям, бо від заставних листів платить установі 4 і пів проц. річно.

З ВІДЧИТОВОЇ САЛІ.

16-ті роковини подій на Великій Україні.

Відчит полк. Доценка про повстання проти б. гетьмана Скоропадського.

В суботу, 10. листопада ц. р. у 16-ті роковини подій на Вел. Україні, що довели до упадку гетьманату Павла Скоропадського, виголосив полк. Доценко, б. адютант Головного Отамана Петлюри, відчит про причини й хід повстання.

На початку свого відчиту прелеґент ствердив, що П. Скоропадський дійшов до влади на Великій Україні в дорозі заговору і бунту проти тодішньої української влади на Великій Україні, Української Центральної Ради. Цей бунт він підняв при допомозі „Протофіса“ й інших поміщицьких та промислових кругів на Великій Украні, які по національности не були українські, а здебільша московські. Другим чинником, який допоміг ґен. Скоропадському повалити Ц. Р. були німецькі війська. Ґен. Скоропадський захопив владу, як гетьман України, 29. квітня 1918. р.

Якнебудь дивитися на Уряд Центральної Ради і вичисляти всі помилки її урядів, то всеж таки кожний мусить признати, що ЦР і її уряди у дуже важких революційних і неспокійних часах та підчас війни з Московщиною таки зорґанізували малу армію, яка й боронила Україну, зорґанізували адміністрацію, повели дипльоматичну акцію у всіх державах за признанням Української Народньої Республики та заключили берестейський мир, який накреслив державні кордони України. Це все Центральна Рада зробила в часі, коли мусіла вести війну з Московщиною. Не вважаючи на промахи Центральної Ради, всетаки ґен. Скоропадському, як українцеві, не годилося піднімати збройного бунту проти неї та цю українську владу валити при помочі німців і московських дружинників. Може булиб удалися і інші засоби, щоби спонукати Центр. Раду змінити її непримирно-одностороннє становище.

Влада б. гетьм. Скоропадського на Великій Україні тревала близько 8 місяців. Завдяки німцям це був час спокою і за цей час можна було наладнати відносини на Україні. Однак б. гетьм. Скоропадський за тих 8 місяців спокою на Україні не поліпшив. Українські військові частини, зорґнізовані за часів Української Центральної Ради, здебільша зліквідував. Підлягли ліквідації Січові Стрільці, Синя та Сіра дивізії, ба навіть Запоріжський Корпус під командою от. Натієва, який стояв на демаркаційній лінії на кордонах від Московщини, зредуковано до одної дивізії. На це місце гетьман за тих 8 місяців не зорґанізував поза Сердюцькою дивізією н і я к о г о в і й с ь к а, а весь час спирався виключно на німецьких баґнетах.

Вправді теоретично був плян приступити до організації нових VIII. корпусів української армії, але у тих корпусах не було ні одного бояка, а до організації того війська згори заанґажовано чимало чорносотенних старшин, які й не думали цей плян організації війська переводити в життя. В адміністрації, судівництві, скарбовости, ба навіть в земських управах як і загалом в цілім державнім апараті йшла „чистка“ українського національного елементу, а відповідальні урядові посади, поза малими виїмками, опинилися в руках ряних москалів. Б. гетьм. Скоропадський легковажив собі вимоги українських кол, як Селянського Зїзду, Робітничого Зїзду, а дальше вимоги Українського Національного Союзу. Українські зїзди гетьманський уряд навіть не дозволяв, зате зовсім свобідно та під охороною державної варти відбувалися зїзди нпр. кадетів, куди зїздилися всі найгірші вороги України з Мілюковим на чолі, та зїзди московських промисловців „Протофіса“.

Вся ця робота Скоропадського була підготовкою до проголошення федерації з Росією. Найгірше те, що замісць орґанізувати українські військові частини організовано всякого роду московські добровольчі дружини з московських офіцерів, які були майже в усіх більших містах України.

Вже в жовтні 1918. р. було відомо, що уряд Скоропадського приготовляє все що треба, щоби проголосити федерацію з Росією. Річ ясна, що українські чинники, затривожені поведінкою Скоропадського, почали готовитися до відпору на випадок, якщоб уряд Скоропадського проголосив зречення з суверенности Української Держави. Однак покищо Український Національний Союз висилав делеґації до гетьмана, переконуючи його, щоби він завернув з московського курсу своєї політики та опер своє правління на українських колах, а в першій мірі на т. зв. партії соціялістів федералістів. І дійсно, гетьман погодився на 4-ох українських міністрів, але цей коаліційний кабінет трівав всього місяць, після якого прийшла до влади сама справжня московська реакція. Гетьм. Скоропадський ще більше іґнорував дальші представлення Національного Союзу, вкінці 14. листопада рано проголосив федерацію з Росією, порозумівшися передтим з Добровольчою Армією, яка стояла над Доном.

Повстання вибухло того самого дня пополудні, коли стало відомим, що рано Україна вже перестала бути самостійною державою, а входить в склад Росії.

Повстання підняли Січові Стрільці під проводом Головного Отамана Петлюри, які в тому часі стояли в Білій Церкві. Рішаючий бій за самостійність Української Держави відбувся під Мотовилівкою недалеко Києва. З одної сторони стояло яких 1.200 Січових Стрільців, з другої сторони зорґанізовані російські дружини кн. Святополк-Мірського та частина Сердюцької дивізії. В тому бою розбито добровольчі відділи а частини Сердюцької дивізії перейшли на бік Директорії. В цьому бою і рішилася доля влади Скоропадського. Через вороже становище німецьких військ до нової влади Директорії війська Директорії не війшли зараз до Києва, а мусіли облягати Київ близько місяць і щойно 14. грудня вмашерували до Києва. Рівночасно спалахнуло повстання по всій Україні під гаслом ратунку української державности. Ліквідовано московські офіцерські відділи в першу чергу „карательні отряди“. В повстанні не брав участи ні один большевицький відділ, як це деякі людці нині говорять. Ціле повстання ішло під гаслом національним і ратування Української Держави перед Московщиною, якаб вона була, біла чи червона...

Після поверх одногодинного реферату полк. Доценка вивязалася дискусія. Луговики забирали голос і зі здивуванням ствердили, що уряд Скоропадського справді не мав ніякої сили, коли 1200 вояків Директорії в першому переломовому бою розбили цілу „армію“ гетьмана, що поза Сердюцькою дивізією складалася виключно з московських офіцерів. Дальше луговики цікавилися, чи Українська Держава під владою Скоропадського — хоч би навіть у федеративному складі Росії — могла вдержатися. Промовці зазначували, що колиб не підняла була повстання Директорія зі Січовими Стрільцями, то це повстання підняв би напевне хто інший, перший ліпший самозванчий отаман, котрий зумів би зорґанізувати силу, що розбила би селянські війська: бо гетьман витворив такі ворожі настрої на селі та взагалі в усьому краю, що кожного дня можна було сподіватися якогось вибуху. Гетьманський уряд не мав війська, щоби боронити кордонів України навіть в складі „білої“ російської держави перед большевиками і небезпека большевицького наступу на випадок відходу німецьких військ висіла весь час над Україною за часів гетьманату як меч Дамокля.

Всетаки українська влада Директорії встигла у короткому часі зорґанізувати кількадесятьтисячну армію, яка боронила української державности ще близько два роки так, що повстання проти б. гетьм. Скоропадського не було руїною української державности, а продовжило її істнування ще на близько два роки. Та що найголовніше: правління гетьмана Скоропадського доводило до дискредитації самої ідеї української державности, компромітувало серед широких ще не зовсім свідомих мас, саму назву України. Повстання СС-ів рятувало ту ідею і хто їх за це зове нині руїнниками, той сам не має зрозуміння ідеї української державности.

Вартість „історичних“ тверджень О. Назарука.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В інтересах правди не відмовте вмістити у Вашім шановнім часописі слідуюче спростування.

Часописи: „Нова Зоря“ (13. IX. 1934 р.) і „Вогні“ (ч. 1—2. 1934 р) знов умістили фантастичну вигадку ще з 1920 р. вже кілька разів спростовувану в пресі й на публичних зібраннях, неначеб то я колись на раді міністрів УНР казав, що коли Україна не буде соціялістична, то я нібито не хочу видіти ніякої України.

Отже ще раз заявляю, що **я ніколи ні на раді міністрів, ні деінде, ані в приватній розмові нічого подібного не говорив.**

Оскільки мені відомо, цю вигадку перший пустив в українській пресі п. О. Назарук. У своїй книжці: „Рік на Великій Україні“ (Відень 1920) він написав таке: „Памятаю, як раз пізніший премієр Мартос заявив на Раді Міністрів, що коли Україна не буде у всім побудована після програми його партії (с. д.), то він не хоче ніякої України“ (стор. 110).

В „Соціялістичній Думці“, що виходила у Львові в 1921/22 р., як орган Укр. С.-Д. Партії, це було в свій час спростовано. Але й без того для кожного ясно, що я й не міг говорити щось подібне, бо це перечилоб моїй участі в **трьох коаліційних правительствах** УНР з участю несоціялістів. Суперечить цьому також уся моя громадсько-політична діяльність.

Щож до згаданої книжки О. Назарука, то як відомо, вона повна всіляких нісенітниць.

Наприклад, описуючи 1919 р., О. Назарук зазначає: „А народ нічого собі не робив з того всього: безконечними рядами возів їхав на прощу до своїх церков. Молоді **дівчата грали** на гармоніях, молоді парубчаки залицялися до них... **На все це дивився я з балькону** готелю „Бельві“... (стор. 177; підкреслення моє).

Поминаю вже дотепи про „свіжу людську голову“ при поясі у полковника (стор. 57) або про те, як наддніпрянські урядовці „встають пізно, наїдаються (по можности мясом) і отяжіло приходять до бюра (стор. 98).

Думаю, що ніодна поважна людина не може вірити твердженням такого автора, що як очевидець понаписував такі жахливі своєю абсурдністю вигадки, як таке, що він нібито бачив або чув.

Прошу приняти вислови моєї щирої пошани.

Прага 6. XI. 1934.

Колишній міністр УНР професор
Б. Мартос.

P. S. Прошу також інші українські часописи надрукувати цей мій лист. Б. М

Положення в середущій Европі покращало.

БУДАПЕШТ, 15. 11. ПАТ. Прем. Гембеш виголосив у парляменті експозе про закордонну політику Мадярщини. У дискусії посол Екгардт заявив, що міжнародне положення Мадярщини покращало в останніх тижнях. Загальне положення у світі теж покращало тому, що всі держави бажають миру. Пос. гр. Бетлен з вдоволенням підкреслив, що розмови в Римі і у Відні усунули побоювання про загальний хід подій у середущій Европі, які тривожили ще перед кількома місяцями. Положення в середущій Европі покращало тому, що сукцесійні держави закинули агресивну політику супроти Мадярщини, яку вони вели від 15 літ.

—o—

Критикують заяву Думерґа.

ПАРИЖ, 15. 11. ПАТ. Парляментарна комісія для висвітлення подій з лютого ц. р. ствердила на основі документів, що заява Думерґа про „смерть колишніх комбатантів на площі Згоди, які дефілювали без зброї", неправдива. Тоді не вбили і не ранили ні одного комбатанта. Комісія висловила жаль, що заяву колишнього прем'єра використали несовісні аґітатори та вводять в блуд публичну опінію. Комісія ствердила, що демонстрації 6. лютого ц. р. перед парляментом наражували публику на небезпеку.

—o—

Жиди - скитальці.

ЛЬОНДОН, 15. 11. ПАТ. Зі Солуня повідомляють, що 300 жидів із Польщі два місяці вже скитається по морях після даремних спроб висісти в Палестині та в Солуні. Жиди ті зареєструвалися як туристи та відплили тому два тижні з Констанци кораблем „Вельос". У Палестині влада не дозволила їм висісти, тому корабель завернув до Солуня та й тут грецька влада не дозволила висісти. Цілий місяць корабель стояв у пристані, а тимчасом ішли переговори з владою. Переговори були безуспішні. Тепер „Вельос" вертається до Констанци.

Японія прилучить Монголію.

МОСКВА, 15. XI. ПАТ. Большевицька преса розписується широко про підсилену акцію Японії у внутрішній Монголії, куди подорожують японські старшини і ведуть акцію між монгольськими князями. „Ізвестія" пишуть про диверсійну акцію японців у невтральній смузі і запевняють, що незабаром дійде до війни між Японією і Китаєм за внутрішню Монголію. Японія прилучить Монголію і таким чином далі буде обкроювати Китай.

—o—

Нагороди Нобля з хемічної та фізичної ділянки.

СТОКГОЛЬМ, 15. 11. ПАТ. Сьогодні вечором признають нагороди Нобля з ділянки хемії та фізики. Як кандидатів до нагороди з ділянки фізики на першому місці є подруги Жоліо. Жоліо, як відомо, дочка Марії Кюріе-Склодовської.

—o—

ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС У МОСКВІ.

МОСКВА, 15. 11. ПАТ. Закінчився процес проти 27 членів дирекції тресту залізничих буфетів за грошеві зловживання, фальшування рахунків, спекуляцію товарів і продуктів. 6 підсудних засудили на 10 років, 4 на 5, 10 на меншу кару, 7 звільнили.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Німецьке інформаційне бюро заперечує вістки про димісію ген. Бльомберга.

— Начальним командантом латвійської армії призначив уряд ген. Бертіса, бо ґен. Пенікіс відійшов в емеритуру.

— Бельгійський король доручив міністрові закордонних справ Жаспарові створити уряд.

— У Баку відкрили нові джерела нафти, які дають до 2000 тон ропи денно.

— У Чіта дель Ватікано відбувається міжнародній конгрес правників.

Югослав'я виселює масово мадярів.

БУДАПЕШТ, 15. XI. ПАТ. „Мадяроршаг" та інші мадярські щоденники повідомляють з Білгороду, що югославянська влада виселює масово мадярів з Югославії і то не тільки поодинокі особи, але також цілі родини. З цього приводу мадярська преса счинила великий крик.

„Будапешті Гірляп" і „Немзеті Уйшаг" енергійно протестують проти розпорядків Югославії та вважають їх за нарушення міжнародніх звичаїв. „Немзеті Уйшаг" пише, що білгородський щоденник „Време" оголосив тенденційну вістку про виселення з Мадярщини з прикордонного комітату Бараня всіх югославянських громадян тому, що вони не хотіли вписатися до терористичної хорватської орґанізації. Таким чином „Време" хоче виправдати розпорядки югославянської влади. Мадярська преса заперечує цю вістку і пише, що метою розпорядків мадярської влади було перевести тільки строгу контролю між хорватськими еміґрантами. Мадярський уряд видав ці розпорядки тільки з ввічливости до Югославії по марсельськім атентаті.

НОВИНКИ

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Народини астрономії.** Львівська філія Т-ва Прихильників Астрономії повідомляє, що в суботу, 17. ц. м. в год. 18. вечором в салі Геольоґічного Інституту львівського університету (вул. Длуґоша 8) відбудеться відчит п. Маркіяна Войтовича, проф. корпусу кадетів у Львові, на тему „Народини астрономії" зі світлинами. Вступ вільний. Гостям раді.

— **Політична діяльність гетьмана Орлика.** На цю тему виголосить доц. д-р Б. Крупницький 16. ц. м. в салі Укр. Наук. Інституту в Берліні виклад, опертий на найновіших дослідах у дрезденському державному архіві.

— **Сірники в продажі.** Акційна спілка до експльоатації державного сірникового монополю в Польщі подає до відома, що нормальні білі сірники по 48 штук коштують в роздрібній продажі 10 сот. за коробку і 95 сот. за десять коробок. Одночасно є в продажі „кресові" сірники по 5 сот. за коробку (24 штук) і книжочкові (20 штук) по 3 сот. за бльочок. Інші роди сірників „люксусові імпреґновані" (білі, червоні, спеціяльно плоскі і ліліпути) мають меншу скількість штук у коробці і продаються по тій самій ціні з нормальними.

— **Вистава „Львів давній і нинішній у графіці і фотографії"** буде відчинена до 2. грудня у Т-ві приятелів красного мистецтва (Промисловий Музей, вул. Дзєдушицьких 1).

— **Виставка образів,** влаштованих українськими мистцями в музею ім. Т. Шевченка, триватиме тільки до 21. ц. м.

— **Зібрання Фільольоґічної Секції НТШ.** в суботу 17. листопада год. 18. в Бібліотеці НТШ. буде присвячене доповіді д-ра К. Студинського про „Русалку" з 1866 р.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім дні тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 20.000 зол. на ч. 62585, 86047. 10.000 зол. на ч. 82738. 5.000 зол. на ч. 72017. 2.000 зол. на ч. 166610. 1.000 зол. на ч. 2345, 97955, 111386, 135487, 157906, 159328, 174479. 500 зол. на ч. 47125, 65084, 94021. 400 зол. на ч. 30085, 49073, 79510, 85881, 103274, 130509, 130766, 136826, 137334, 163876.

— **За похвалювання вбивства короля Олександра** дрогобицький суд засудив машиніста Степана Турика на пять місяців вязниці.

— **Чай подорожіє.** Варшавські часописи довідуються, що в найближчих днях ціни чаю в детайлічній та гуртовій продажі підуть у гору. Є це в звязку з підвишкою митових оплат.

— **Подвійна кара за прилюдний поличник.** Найвищий суд займався справою кари за чинні зневаги й образи, до яких прийшло останніми часами в прилюдних місцях. Суд рішив, що такі вчинки підлягають карі у двох дорогах. Бо прилюдний поличник або лайка є не тільки переступством як образа і нарушення фізичної незайманости, але теж підлягають адміністраційній карі за нарушення публичного спокою. Тому судове укарання винуватця наслідком скарги, внесеної покривдженим, не виключує укарання адміністраційною владою.

— **Ошуканці чигають на еміґрантів.** В останніх часах множаться випадки, що еміґранти, головно із східних воєвідств, падуть жертвою ріжних ошуканців, які чигають на них біля консулятів та еміґраційних бюр у Варшаві. Вони накидуються з радами та услугами, підіймаються ріжних нібито полекш і т. п., аж виманять від легковірних людей останній гріш і щезають. Чому поліційні орґани не забезпечать бідних людей перед тими гієнами?

— **Львівська хроніка.** У звязку з крадіжю млинської ґази з крамниці Вайнреба поліція арештувала Р. Ільницького, власника таксівки з Клепарова. — Власник складу рільничих машин Раф. Райс повідомив владу, що його службовець Вольф Райс украв кількасот зол.

— **Злодії при роботі.** В ночі на 11. ц. м. двох замаскованих злодіїв добулося до мешкання Юдити Люстіґ у Циганівці і грозячи зброєю, змусили її видати всі гроші. Таким чином грабіжники взяли 1000 зол. і 50 дол., а крім того кілька фляшок меду і кільканацять пачок тютюну. — До крамниці Хуни Фішля в Заболотові закрався якийсь злодій і сховався за мішками зі збіжем. В ночі вийшов зі своєї криївки і вкрав з огнетревалої каси, яку розпоров, 4.500 зол., 42 дол. та золотий годинник. — У Снятині дісталися до склепу Влад. Карповича злодії і вкрали ріжні товари вартости 800 зол.

— **Фальшівники грошей.** Перекупні на площі св. Юра у Львові завважили свого часу, що якісь люди дали їм фальшиві золотівки і 50-грошівки. Повідомили про це поліцію, яка арештувала Володимира Сенькова. Придержаний сказав, що фальшиві монети одержав від Адольфа Рехліца з Лодзі і Стефана Ставерського. Обох арештовано і знайдено при них більшу скількість фальсифікатів. Доходження ствердило, що були це спільники, які фабрикували і пускали в обіг фальшиві гроші. За те станули 14. ц. м. перед судом присяглих, який засудив Ставерського на півтретя і Рехліца на 2 роки вязниці, а Сенькова звільнив.

— **Міжнародній вломник у Станиславові.** В руки станиславівської поліції попав Станислав Єдштат, караний кілька разів у Львові, Будапешті і Відні за касові вломи. Приїхавши до Станиславова і познайомившись з тереном, вломився перш усього до канцелярії гр.-кат. епископства, але не забрав нічого. Опісля вломився до купця Ґольдштайна, а вкінці до Земського Банку Гіпотечного, де пробивши стелю, хотів дістатися до каси. Одначе при тім сполошив його поліцай, який пустився за ним в погоню і зловив його.

— **Крівавий напад на вчительку.** До мешкання вчительки І. Ґорчанки в Збишицях добувалися два замасковані бандити, вибивши з вікна шибу. Коли вчителька це почула, хотіла втекти до сусідів. Одначе на порозі прискочив до неї один бандит і ударом револьвера в голову, повалив її на землю. Розбилася лямпа, яку вона держала в руці, і від розлитої нафти почала горіти підлога. Тоді бандити зажадали від учительки грошей. Побоюючись за життя, вчителька видала їм 5 зол. Одначе грабіжники тим не вдоволилися і почали пліндрувати мешкання, шукаючи більших грошей. Тимчасом надбігли сусіди і сполошили бандитів, які чимскорше втікли. Побиту вчительку перевезено до шпиталю в Н. Санчі.

— **Краєва хроніка.** На головнім двірці у Львові помер нагло Тадей Козановський, ем. почтовий контрольор з Бережан. — В Закомарі пов. Золочів арештовано Ярослава Шумера

ського, що з причини маеткового спору застрілив перед кількома тижнями 22-літню сестру Стефанію Шумінську. — З Дрогобича втікла 17-літня Циля Шафранек, донька жидівського купця, в товаристві 20-літнього шевського челядника Флюнта. — У Станиславові втроївся йодиною 27-літній безробітний Самс. Лерх. — У Борщеві з хати пароха о. Боднара злодії вкрали гардеробу та столову заставу вартости 1440 зол. — Паралітик Л. Войцеховський із Заднишівки (пов. Скалат) підпалив ліжко, на якому положився. Помер наслідком попарення. — З хати коморника Шамоцького в Станиславові злодій вкрав чотири футра вартости 1000 зол.

— **З Польщі.** Під Дзісною напало трьох грабіжників на почтовий віз і скинули візника на землю, щоби втекти з кіньми та возом. Одначе візник почав стріляти з револьвера і відігнав напасників. — В поспішному потязі біля Варшави згинув кпт. Малевич, спричинивши своєю необережністю вистріл револьвера, причому куля попала йому в серце. — Люблинський суд засудив на 3 і пів року вязниці начальника екзекуційного відділу у Влодаві, Меч. Жулцінського за спроневірення 13.000 зол.

— **Цигани грабіжниками і душогубами.** Шлеській поліції вдалося після довших глядань арештувати учасників грабункового нападу під Медзною. В цьому нападі вбито листоноша Гловаля, що ніс 7.400 зол., постерункового Кастельського, що його ескортував, і гаєвого Маля, що переходив припадково дорогою. Згодом знайдено вкрадені гроші, з яких бракувало тільки 60 зол. Лежали закопані під деревом у лісі. Як арештували гол. винуватця цигана Бурянського, він признався до злочину і виявив своїх спільників. Є це 4 цигани, його свояки, та якийсь Шидерло. Всіх арештовано.

— **Зріст совітських міст.** За останніх 17 літ число міського населення в Совітах майже подвоїлось. Виросло кількадесять зовсім нових міст і промислових осередків і побільшилось значно число населення в більших містах, так що загальне число міського населення зросло із 16 на 28 міліонів. За останні чотири роки вибудовано за 4 міліярди рублів нові доми. Поведено 77 водопроводів, що ділають на далеку віддаль, а в багатьох містах поширено каналізаційну сітку.

— **Червоноармійці вчаться чужих мов.** В будинку армії й фльоти у Ленінграді зорганізовано спеціяльні курси німецької, англійської та французької мови для старшин і вояків. Команда ленінградської військової округи визначила нагороди за швидке вивчення тих мов.

— **Вбивство на судовій салі.** В Ясах відбувалася судова апеляційна розправа проти 32-літнього Константина Данчіля, який приловив свого приятеля Багаморіса зі своєю жінкою і застрілив його. На розправі переслухано обох синів убитого. Нараз один з них кинувся на Данчіля з ножем і пробив його на смерть. Душогуб заявив, що не може допустити до того, щоби вбивника його батька засудили тільки на 6 місяців, як це сталося в першій інстанції.

— **Славний винахідник Марконі** заповів недавно реалізацію своїх „трьох чудес техніки“, що спираються на телевізії. Минулого вівтірка відбулася в Льондоні перша проба. Марконі станув при апараті, що не ріжниться майже нічим від стінного телефону, і потиснув гузичок. В цю мить появилася на плиті апарату гарна головка дівчини. Була це секретарка Марконія, який називає її першою абоненткою фотографічного телефону. Щодо кіна на віддаль, то вже більше ніж певне, що незабаром всі столиці світа будуть мати такі апарати. Нпр. якась подія в Ню Йорку появиться одночасно на екранах льондонських або париських кінотеатрів. Покищо ті апарати ще дуже дорогі. Третій винахід Марконія полягає на передачі без дроту рентґенівських знимок. Пацієнт, що перебуває нпр. в льондонському шпиталі, не мусить тепер їхати до іншого краю, щоб його серце або легені оглянув славний професор, але рентґенівську знимку можна буде передати негайно радієвою дорогою до заграничного специяліста, звідки за пів години надійде тою самою дорогою лікарська відповідь.

— **Ріжні вістки.** Англійський король переїде від нового року до Істборн, найбільше соняшного місця в Англії, бо так радять йому лікарі: є там давно незамешкалий замок. — Поенкаре записав свій дім у Сампінії жінці; після її смерти відчинять там ремісничу школу для дітей. — В Адзербейджані відкрили перший університет з нагоди 17-ліття большевицької революції. — Барон Едмонд Ротшильд записав франц. Академії мистецтв пів міліона фр., щоб із процентів щороку давали підмоги мистцям, головно военним інвалідам. — Совітський уряд звертає польському два вагони з ріжними історичними документами, які забрав був царський уряд після поділу Польщі. — Закон про стерилізацію в Німеччині переводять систематично; за один рік в одному тільки шпиталі (моабітському) зоперували 111 осіб. — У Марсель, на площі Біржі прибили дві таблиці: „На цьому місці впали в імя миру і свободи король Олександер І і міністр закорд. справ Людвик Барту 9. жовтня 1934 р.“. — 21-літна Франциска Долінгер з Ліхтенфельсі біля Нірнбергу пробила на смерть ножем судового секретаря Гака за те, що звільнив її з посади.

ДИВОГЛЯДИ.

МОТИЛІ НЕ МОЖУТЬ НАЛЕЖАТИ ДО „ВІДРОДЖЕННЯ“.

Італійці зорганізували наукову експедицію до Суматри на рідкі роди мотилів. А що ловити ті екзотичні гості нелегко, то вчені покрапують квіти алькоголем. Мотилі зараз кидаються на алькоголь і можна брати їх руками.

КРІЗА НАРЕЧЕНИХ.

Льондонський часопис „Ню Лідер“ стверджує велику „крізу наречених“ жіночого роду. Саме закінчився сезон, коли найбільше дівчат виходить заміж, а дівчат щораз більше незаміжніх. Давніше 17-літня і 18-літня дівчина починала бувати в товаристві з мамою і зараз знаходила чоловіка. Тепер часи змінились. Точні англійці стверджують, що побут у доброму товаристві дівчини 3 місяці коштує від 700 до 1000 фунтів без певного успіху. Дебют кандидатки на наречену у льондонських добрих готелях і ресторанах коштує так: обіди та вечері з шампаном 625 фунт., орхестра 100 фунт., квіти, папіроси, дрібниці 10 фунт. Багато дешевше вже для батьків вислати доньку до кольоній, де нема такого суперництва жінок. У нас, коли дівчина починає входити у світ, то це таки коштує дешевше. Але коли не виходить заміж, нема останньої дошки рятунку: кольоній.

З музичного життя.

ВЕЧІР МУЗИЧ. ІНСТИТУТУ ІМ. ЛИСЕНКА У КОЛОМИІ.

Минулої неділі відбувся в Коломиї заходом Муз. Інституту ім. Лисенка „Музичний Вечір“, яким школа ця завершила свою дотеперішню працю, а рівночасно заінавгурувала новий етап своєї діяльности. Завершенням праці можна його назвати тому, що в цілому ряді сольових точок виступили елеви Інституту і дали доказ, що дотеперішня праця має гарні успіхи — інавгурацією нового етапу праці тому, що виступила на ньому вперше симфонічна орхестра, зложена теж з елевів Інститута та старших членів товариства з мінімальною допомогою посторонніх музик.

Вже сам факт, що Інститут довів до зорганізування орхестри є його великим успіхом, тим більше, що вже цей перший виступ випав зовсім удатно. Особливо у першій точці, Короніційному марші з опери Маєрбера „Пророк“ орхестра вивязалася зовсім добре зі свого завдання; твір зовсім опанувала, дала доказ, що його розуміє і правильно інтерпретує. Не гірше випав також другий кусень „Лірична поема“ Глазунова, хоча твір тяжкий і належить до найповажнішої музики. Зі сольових точок на перший плян вибилася кляса скрипки дир. Рубінгера. П. Мирослава Стефанів (Канцонетта Чайковського) має добрий смик, чисту інтонацію, доволі посунену техніку, а головно певність виступу. П. Галина Тарнавецька поправно виконала свою точку (Елегія Ернста) та ніжно відчула мелянхолійний характер твору. Обі молоденькі скрипачки, вже нині добре заавансовані, дають гарне свідоцтво клясі скрипки, а при пильній праці мають перед собою гарну будучність. Клясу фортепяну п. Лагодинської заступала п. Маруся Витвицька, яка вела достріл до всіх (крім одної) точок, а також виконала сольову точку зложену з двох творів. У першому з них: Сонаті г-моль Шумана виконаному зовсім бездоганно, підкреслила якслід повторні теми, через що дала синтезу того нелегкого твору. Виконання другого твору (Шопена Фантазія) стояло на тій самій висоті. З кляси челя проф. Козарука почули ми Гольтермана „Ревері“ у виконанні спосібного челіста п. І. Савки, а крім цього входили в програму: Тріо (Людкевича „Ноктюрн“) трохи може за вільно виконане та смичковий квартет (Гайдна „Квартет ес-дур) обсаджені вищезгаданими силами. Короткі, змістовні та фахові пояснення відограних творів проф. Козарука значно причинилися до зрозуміння концерту і гарно доповнили програму.

Цілість концерту робила враження солідно та вміло підготованої імпрези, а заслуга це головно дир. Рубінгера і як організатора і як диригента орхестри. Публика переважно добірна — хоча нечисленна — з увагою і симпатією ставилася до цілости, дохід пішов на „Рідну Школу“. Цей перший гарний успіх повинен для організаторів і виконавців бути заохотою до дальшої праці і ще кращих успіхів. Чекаєм нового концерту

Р. Ш.

З кіна.

КІНА „КОПЕРНИК“ і „МАРУСЕНЬКА“: ВЕСНЯНА ПАРАДА.

Головну ролю грає в цій новій фільмі Франціска Ґааль і це одно рішає про найбільший її чар. „Чібі“ мала небувалий у Львові успіх тільки завдяки грі та появі цієї артистки, неподібної у своїх малих, ледвипримітних засобах до ніякої іншої. „Весняна парада“ — справжня віденська комедія, але не з тих, що рятують себе оперетковою музикою або банальними сентиментальними сценами, які знаємо від довгих літ, як довго памятаємо Франца Йосифа.

Сценарій тут інтеліґентний, дотепно складений, так що не бачимо штучних дочіпок, які вяжуть сцени. Коли чимале місце займає тут музика, то вона виправдана сюжетом; геройка закохана в барабанщику, що має композиційну недугу, — сама вона теж, коли слухає музики, вся тане від ніжности. Історія сільської дівчини передана так, що не треба силуватись, щоб вірити в її імовірність. І вся ця ілюзія дійсности тримається виключно грою напрочуд природної артистки. Друга тайна її успіху це незвичайний тембр її голосу, що має силу розніжнювати своїми переливами.

Фільма складена так, що переходи від сцени до сцени мають ритм жвавої дії; нічого тут зайвого; ніяких епізодів, як це бачимо в американських песах, що дочіпляють ревію або музикальні „точки“. „Весняна парада“ має запевнений довший успіх.

КІНО „МАРУСЕНЬКА“: РЕВІЯ.

(ет.) Нова ревія в цьому кіні зветься „Новий пол“. Окремі виконавці виступили у нових скетчах та точках, що у великій мірі подобалися публиці. На перше місце вибився як звичайно, Г. Доманський у своїх актуальних куплетах та Г. Руновецька, яка відспівала у польському перекладі найновіший фокстрот з „Весняної Паради“: „Я тішуся“. Можна перевести цікаве порівнання: як дві жінки, що мають два ріжні темпераменти, відтворюють цю саму пісню. Чудова була пародія на Ганку Ордонівну тої артистки. Обі танкові еволюції Барґельської і Морана вдалі й оригінальні, а комічна пара Поляківна-Волинський розсмішували публику у дотепних скетчах.

Із судової салі.

ЕПІЛЬОҐ РЕДАКТОРСТВА П. ДМИТРА ПАЛІІВА В „НОВОМУ ЧАСІ“.

У суді праці у Львові ведеться саме процес п. Паліїва проти членів колишньої Спілки „Нового Часу“ дир. Ів. Тиктора і Петра Постолюка. А саме п. Паліїв заскаржив обох вище згаданих до суду за те, буцімто вони погодилися виплачувати п. Паліївому по 600 зол. місячної платні як редакторові „Нов. Часу“, а в дійсності виплачували лиш по 500 зол., не заплатили йому за 6 місяців виповідження і з цього титулу завинили йому квоту 2.999 зол. На розправі в дні 15. ц. м. суд переслухав свідків адвоката Івана Рудницького й о. прелата Л. Куницького. Для покінчення справи та проголошення присуду суд відложив розправу на день 28. листопада ц. р. год. 9. рано.

Обмежуючися покищо до цієї хронікарської звістки, зазначуємо, що ця справа багата у високо сензаційні подробиці, до яких своєчасно ще вернемося.

Літературний куток.

НОВА ЧИСТКА СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ-КОМУНІСТІВ.

Організація партійна українських комуністичних письменників у Харкові мала окреме засідання присвячене „ідеольогічним ухилам" у літературі. Реферат на цю тему мав відомий письменник І. Микитенко, що від довгих літ узяв на себе ролю ревізора „ідеольогічного фронту". Цим разом виступив він проти В. Сосюри і В. Коряка. Закиди проти Сосюри звернені на дві точки: Сосюра мовчав останні роки, коли большевицький уряд вів боротьбу з „націоналістами"; 2. його остання поема „Розгром" — твір наскрізь націоналістичний, ворожий совітській дійсності. У цій поемі вороги Совітів виходять ідеалізовані і події у некорисному світлі для влади.

Другий комуніст відомий критик В. Коряк, що теж роками нишпорив по чужих творах, вишукуючи там відхили від марксизму, тепер чує те саме від Микитенка. Микитенко доказує, що Коряк з університетської катедри і у своїх книжках тримав з націоналістами.

У дискусії на цю тему забирали слово комуністи: Усенко, Лисовий, Кузьмич, Гільдин і ще неприняті до партії Смолич і Антін Крушельницький, що, очевидячки, мусіли підтримувати Микитенка двома руками. У висліді — рішили викинути з партії Коряка, відбираючи йому професуру і Сосюру, який дуже палко боронив себе, але надаремне.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ОЛЬГА З КНЯЗІВ ЛЕЩУКОВА.

В неділю 7. м. м. відпровадила Рава Руська й округа у жалобі й плачі свою велику робітницю та громадянку на вічний спочинок. Це Ольга з Князів Лещукова, дружина місцевого катехита. Величавий сумний похід, у якому взяла участь ціла Рава, багато людей з сіл, делегації і знайомі з далеких закутин, виповнив усі дороги. Поверх двацять священиків і стількиж вінців, три духовні і дві світські промови, безнастанний гомін дзвонів, плач, що роздирав повітря, провожали незабутню Покійну в останню дорогу. Ще перед кількома днями бачили її в місті, вночу відвезли її на гінекольогічний відділ львівської клініки, а на другий день перестало битися її шляхотне серце.

Ольга Князь народилася 23. липня 1898 р. в Белзі в міщанській родині. Вже на шкільній лавці розвинула національно-освідомлюючу діяльність. Учила своїх маленьких товаришок гордитися своїм національним іменем, розмовляти своєю рідною мовою, чим стягнула на себе нехіть шкільної управи. Дівочу семинарію покінчила з відзначенням у СС. Василіянок у Яворові. Відтак стає вчителькою у Вільці Вербицькій і там захоплює її хвиля національного зриву. В часі боїв за Раву її школа найшлася на воєнній позиції. Сповняє тепер подвійну ролю, вчительки й жовніра на позиції. Загріває до бою, вишукує дезертирів і висилає їх на фронт, для ранених є милосердною, невтомною самаританкою. Колиж наші війська подалися за Буг, її разом з першими арештують у Белзі й вивозять у Перемишль. Там пережила дуже багато і до того набавилась тифу. Опісля вертається додому іще в тифі. Завізваний якийсь фельчер-жидок подав їй отруту. Завдяки лиш притомности ума своєї мами, що в останній хвилині, коли вже штивніла, влила їй у горло горнець квасного молока з потасом, отрута вийшла й життя її було врятоване. Перед другим своїм арештуванням утікала за Львів і в одного священика перебувала на вакції. Щойно по році вертається в хату і по великих трудах і короводах дістає посаду вчительки на відлюдній закутині біля Магерова в Бірках. Там вийшла замуж та осіла в Раві.

Від тої пори Рава стає тереном її жертвенної праці. Зараз основує тут Філію „Союзу Українок" і притягає до співпраці охочих. Обіїжджає села з рефератами,основує кружки для своєї філії, наражуючись на важкі перешкоди й шиканки. Де не могла створити кружка, там організує жіночі секції при читальнях. В ост. роках відбула поверх тринять поїздок на села. Організує курси для неграмотних і сама на них учить, курси шиття та крою, домашнього господарства, куховарства й останній цьогорічний двотижневий освітньо-господарський курс для жіноцтва Равщини в Раві.

Великі заслуги поклала також для зорганізування місцевої „Української Захоронки". Як учителька української мови в гімназії старалася цій мові здобути й забезпечити належний престіж і пошанівок. Згуртувала молодь в аматорськім гуртку, при чому з доходів з вистав і концертів творився допомоговий фонд для вбогої молоді й на бібліотеку.

Звернула також свою увагу на наші служниці. З кількома іншими жінками оснувала для них станове товариство, котре, на жаль, ще й досі не зареєстроване. Окрема сторінка належиться Покійній за працю на полі релігійнім.

Був це дійсно приклад громадянки-патріотки, ревної робітниці, зразкової жінки-дружини й найкращої матери. Все всміхнена і все отверта, товариська. У праці повна великих плянів та ініціятиви, імпульсивна й витревала. Час мала поділений до найменших дрібниць. Повна великих надій, ніколи не заломилась й ніколи не скидала відповідальности з себе. Вміла жити й хотіла жити, та Бог не дав. В. Ій П.!

——o——

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Заг. Збори філії „Союзу Українських Купців і Промисловців". Дня 11. XI. відбулись Загальні Збори філії „СУК і П." у Перемишлі під проводом голови п. Ярошевича Осипа та при співучасти делегата Матірнього Товариства у Львові, д-ра Богдана Білинкевича. Присутніх членів було багато. По звіті уступаючої Ради та по ухваленні їй абсолюторії вибрано нову Раду у складі: голова Ярошевич Осип, заст. голови д-р Дідух Іван, секретар інж. Павлик Михайло, скарбник інж. Скоропада Іван, виділові: Олешко Іван, Рончковський Іван, заступники: Павлик Степан, Борис Евген, контр. комісія: Заразка Микола, Шурко Йоаким, Марко Михайло. Збори устійнили місячну вкладку, разом з передплатою на часопис „Торговля і Промисл", у висоті 1.50 зол. та віддали Раду філії до виконання § 4. статуту „СУК і П." (засобу до осягнення цілі). Нова Рада філії ухвалила: 1) принйняти урядовця з постійною платнею та 15 проц. винагородою від стягнених вкладок, 2) створити делегатури філії в Ярославі, Судовій Вишні, Мостиськах і Добромилі та 3) скликати в грудні ц. р. окружну анкету в організаційних справах приватної торговлі та промислу.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Вибори до громадських рад проминули. Здається жадною справою не цікавиться село так як виборами. Щойно у виборчій боротьбі можна пізнати людей, їхні бажання, амбіції, характери і т. д. Ось напр. село, в якому на папері читальня чи кружок „Р. Ш.". Село, як здавалося, спить сном блаженних. А нагло воно пробудилося і виставило аж три свої кандидатські листи!.. На 84 громад Бережанщини одна (Надорожнів) не ставила своєї листи, не знала і не цікавилася виборами; щойно по проголошенні урядової листи надорожнівці кинулись та було за пізно. 42 громади поставили листи компромісові, 41 громад ішли листами самостійними. Не маємо покищо докладних вислідів зі всіх громад, одначе те, що діялося підчас виборів при обчислюванні голосів то-що, каже сподіватися, що вийшли краще всі ті, що йшли компромісовими листами. А як виглядали декуди ті компромісові листи, для прикладу вкажемо на село Лапшин, в якому заседли 3 польські родини вибрали на 30 радних — 6 поляків. Обчислювання голосів у Рибниках (всіх було около 600) тревало цілу ніч з 6. на 7. листопада; потім обчислювання перервано, а дальше воно тягнулось від год. 18 до 20.30 в дні 7. XI... Майже всі громади в Бережанщині повносили виборчі протести. Підчас виборчого акту всюди був спокій. Предсідники комісій не дозволяли нікому з виборців бути присутніми у виборчім льокалі після віддачі голосу. Покищо арештували на виборчому тлі гром. М. Варчака з Шибалина, якого відставили вже до суд. арештів у Бережанах.

З діяльности начальника судових арештів. Коли ми згадали про арешти, то не зашкодить поділитися вісткою, що начальник суд. арештів у Бережанах ані руш не хоче придержуватись постанов обовязуючої конституції. Йому забаглося за всяку ціну перевести польонізацію всіх вязнів. От недавно видав він заборону говорити вязням, при нагоді відвідування їх рідньою, по українськи, бо, мовляв, урядовою мовою є польська; заборонив теж кореспондувати з рідньою інакше як по польськи, теж саме й дотично часописів, бо, мовляв, української мови він не розуміє! І нема на не ради, хіба вносити жалоби до міністерства...

ВІДГУКИ ДНЯ.

Може й справді.

Сказала мені одна жінка:

— Ви, мужчини, вже тисячу літ будуєте державу і що з того?! Чекайте, тепер ми зачнемо будувати. Побачите!...

Я скрикнув: — Славно! — і на тім наша розмова скінчилася. Зате почалися надії на „краще завтра", надії далеко більш обосновані, ніж досі. Воістину кажу вам, жінки можуть багато і мають до цього всі дані.

Передовсім диплsьоматичний хист.

Чоловік занадто безпосередній, занадто щирий, занадто простолінійний, одним словом таке собі примітивне валило.

Прийде, наприклад, до дому і просто з моста:

— Знаєш, мушу собі справити убрання, черевики, плащ і капелюх.

— Та... про мене — каже жінка, — але не знаю, чи зможеш... Треба ось на чинш, мешканевий податок вже другий рік неплачений... Але про мене. Тобі справді здалось би... Тільки з тим довгом у „Народній Торговлі"!? Третій місяць ані сотика...

Чоловік подумає, помислить, зжахнеться і справить собі... пару шкарпиток („Браць і вибераць! Кажда пара 40 гроши!).

А за два-три дні жінка:

— Знаєш, мій дорогий, я конче потребую панчіх.

— Як конче, то очевидно.

— Але я собі куплю такі, що до кожної суконки, до кожного плаща будуть відповідні.

— Ах, ти моя господине! — скрикує захоплено муж. — Якби я хотів, щоб ти могла собі купити, які хочеш!...

Жінка їде до міста, купує панчохи, але чомусь вовсім невідповідні до плаща...

— Знаєш, мій коханий, ці панчохи так страшно відбивають від моїх старих рукавичок. Не знаю, що робити. Або не буду носити панчіх, або куплю собі нові рукавички. Але ні! Нема звідки.

І так тяжко, так жалібно зітхне...

Тоді чоловік починає намовляти:

— Чому не маєш купити? Видаток невеликий, а як тобі конче треба...

— Ні, ні і ні! — катеґорично противиться. А по довгій задумі: — Хіба такі найдешевші, імітація ірхи.

А вернувшися з міста:

— Не маєш поняття, як нині можна ошукатися. Подумай імітація ірхи мало що дешевша від правдивої. Але не мене дурити. Правдива ірха бодай послужить, а імітація що? На один сезон!

Після того тиждень — хоч мак сій.

Аж одного дня:

— Ах, які ті жінки порожні. Здибає мене Пожарська. „Бійся Бога, як ти можеш у такім капелюсі ходити?" Ніби що таке!... Правда, трохи вже немодний і полинялий, але мій Боже... Не ті часи, щоб можна було... Каже: „Такі тепер капелюхи дешеві, за два-три золоті вже маєш!" А де ті два-три золоті взяти?...

Чоловік потакує, але серце йому щемить. Бідна жінка... Два-три золоті!...

Врешті не видержує:

— Коли справді такі дешеві, то...

Потім, очевидно, показується, що за два-три золоті „стид на голову вложити" і тому з великим торгом обійшлося 12 золотими. Але за те, що за фасон, що за матеріял, пять разів переробляти можна.

Вкінці приходить рішаючий момент.

— Любчику мій золотий! Чи ти не будеш на мене злоститися?

— Я? За що?

— Маю нечисту совість... Направду я не хотіла. Але як зачали мене намовляти. І Пожарська і Пундикова і Гаронюкова: „Купіть, бо то за безцін! Деінде два рази стільки треба дати"... І... і... я купила..:

Витягає хусточку і вимачує очі...

— Як ти не погодишся, я зараз віднесу. Я направду зле зробила...

Чоловік серіозно перестрашений. Що це таке жінка купила: бранзолєту, балеву сукню, сельскіни?...

— Щож це такого? — питає з острахом.

— Ні, не допитуйся, я зараз віднесу і буде кінець.

Тоді муж настоює:

— Перше скажи. Може щось дасться зробити...

— Я... собі купила на плащ матерію.

— Ну-у-у! — зітхає з полекшею чоловік. — Я думав Бог зна що! Коли тобі не конче, то віднеси, а зрештою... може й лиши.

— Я таки віднесу. Хоч воно справді за половину ціни... І сама собі вшию...

— То лиши...

Матерія лишається і — за тиждень мандрує до кравчині.

— — — — — — — — —

Може й справді збудують державу...

Галактіон Чіпка.

ЖОВКІВЩИНА.

Як о. Хиляк пасе своє москвофільське стадо у Мервичах. Село Мервичі, жовківського повіту, має неабияку сенсацію. Склалася така історія, яка москвофільські вінці о Хиляка зажене мабуть за крати. А подія була така: В сусідньому селі Мацошині уладжували талергофське свято. Місцеві русотяпи поскликали доокружних однодумців, щоби свято випало величаво. Були, розуміється, і російські трикольорові ленти і вінці, а з Жовкви приїхав синок о. Хиляка, званий в околиці як „Сашенька", тепер адвокат у Жовкві. На свято до Мацошина вислав о Хиляк і своє невеличке стадо і, о диво! Горстка мервичан принесла зі собою найкращий вінець, який всіх здивував, а мервичани дістали за нього спеціяльну похвалу і признання з уст самого „Сашеньки". Дивіть — говорив він — найменше численний гурток з Мервич приніс найкращий вінок, не жаліючи ні труду ні гроша! Це вам приклад, гідний до наслідування. А тимчасом у Мервичах відбувалася друга частина історії вінця, яка виглядала досить драматично: В поблизькій німецькій кольонії Візенбергу живе багатий німець Ернест Голінг. Кожного року від 7 літ складає він 1-го листопада на гробівці свого сина, на цвинтарі в Мервичах, коштовний вінець, бож не був його наймилійший син одинак. Але коли 4. п. м. прийшов п. Голінг на цвинтар — вінця вже не було. Закипіло з болю серце п. Голінга а жінка його то навіть зомліла з жалю, що злочинна рука обікрала гріб її найдорожчої дитини. Слово по слові, по нитці до клубка і п. Голінг якимсь способом довідався, що мервичанські москвофіли, або — як їх називають — „з партії о. Хиляка", попросту вкрали цей вінець і переробивши його трохи понесли до Мацошина на талергофське свято. Скінчилося це все поліційним протоколом і відданням справи до суду. Так то випас своє стадо о. Хиляк, якого українські громадяни в Мервичах від довгого часу просять забрати від них, та не можуть дочекатися. Може епископська консисторія Перемиської Єпархії позволить врешті розглянути численні протоколи і подання мервичан та оздоровить відносини в тому селі для користи греко-католицької церкви.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Микола Угрин-Безгрішний: УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ" В РОГАТИНІ. Історичний нарис із приводу 25-ліття гімназії. Рогатин 1934 р. Сторін 48, ф. мала 8.

о. Ізидор Луб: МОЛЕБЕНЬ до св. Священномученика Йосафата. Друге доповнене видання. Жовква 1934. В-во й друкарня оо. Василіян. Стор. 20, ф. 16-о.

о. Ізидор Луб: ПРО ВІДПУСТИ. Жовква 1934. Стор. 24, ф. 16-о.

Д-р В. Терен: ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ В XIX-тім СТОЛІТТІ. В-во „Самоосвіта", Львів 1934. Стор. 40, ф. 8-о.

ЖУРНАЛИ.

„КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА", економічно-суспільний місячник. Рік VII. ч. 11. Львів, листопад 1934. Зміст: На окраю днів. І. Одьховий: Біжучі питання нашого кооперативного життя. А. Жук: Обовязуюча в Польщі клясифікація кооператив. В. Левицький: Німецька школа французького кооперативізму. І. Домбчевська: Жінка і кооперація. З життя кооперації. З господарского життя.

„УКРАЇНСЬКА ШКОЛА", видає Т-во „Учительська Громада" у Львові. Річник XIX. Львів, 1934. Зміст: Як. Ярема: Нова фаза в розвитку европейської школи. І. Велигорський: Українознавство. Яр. Біленький: Навчання української мови в середній школі. Гр. Микетей: XVI міжнародній з'їзд середньошкільних учителів. Із книг і журналів.

„СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ". Львів. Річник VII., ч. 7—8 за листопад 1934.

„УКРАЇНСЬКИЙ СОКІЛ". Ілюстрований журнал Українського Т-ва „Сокіл" у Південній Америці. Буенос Айрес. Р. І., ч. 3.

„ГОТОВІ". Львів. Рік І., ч. 27 з 12. листопада 1934.

„СВІТЛО Й ТІНЬ, Львів, листопад 1934. Ч. 3.

„УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО", Львів, листопад 1934. Ч. 11. Р. ІІ.

„PRZEGLAD SPOŁECZNY." Lwów, październik—listopad 1934. P. VIII. Стор. 217—256.

„ДА ЗЛУЧЕНЬНЯ"! Альбертын. лістопад 1934. ч. 11.

НОТИ.

Яр. Смеречанський: НАРОДНІ ПІСНІ на мішаний хор.

Яр. Смеречанський: „ЧЕРВОНА КАЛИНА", мішаний хор.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Театр „Заграва": під артист. проводом В. Блавацького. **Старий Самбір:**

16. XI. „Мужчина з минулим".
17. XI. „Шан-Гонг".
18. XI. „Земля".

Великий Міський Театр.

Пятниця, 16. XI. год. 7·30 веч. „Чоловік і надчоловік".

Субота, 17. XI. год. 7·30 веч. „Чоловік надчоловік".

Театр Різнородностей.

Пятниця, 16. XI. год. 7·30 веч. „Під придусовою управою".

Субота, 17. XI. год. 7·30 веч. „Під придусовою управою".

Кіна.

АПОЛЬО: Друга частина „Нуждарів" „Париж у вогні".

АТЛЯНТИК: „Маскарада".

ВАНДА: „Ярмарок кохання", „Чудотворець".

ГРАЖИНА: „Марія" (Анна Беля), „Приблуда".

КАСИНО: „Танок кохання".

КОЛІСЕЙ: „Жінка й бестія", ревія „Підкоп під Львів".

КОПЕРНИК: „Весняна парада" (Францішка Галь).

МАРУСЕНЬКА: „Весняна парада" (Францішка Галь), ревія: „Веселий пол".

МІРАЖ: „Галька" (з Кепурою).

МУЗА: „Щойно вчора".

ПАЛЯС: „Що мій чоловік робить у ночі".

ПАН: „Цісарські лови" (Лео Слезак) і ревія „Гуляй душа".

ПАСАЖ: „Новітній Робінзон" і ревія.

РАЙ: „Чи Люцина це дівчина".

СВІТ: „Кодиб я мав міліон", „Тайна звіринця".

СОНЦЕ: „Дівча з гір" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Чорний кіт" (Борис Карлов) і ревія „Світ навиворіть".

УТІХА: „Жінка під контролею" та ревія.

ХИМЕРА: „Їх Екселенція цілує" (Джан Гейнор, Анрі Гара).

Закордонне радіо.

Пятниця, 15. листопада 1934.

Відень (506,8) 17·25 Фортепян, 19·40 Симф. концерт. **Братислава** (298,8) 19·30 „Евген Онєгін" оп. Чайковського, **Брно** (325,4) 19·30 „Чотирьох мужиків" муз. ком. Вольф-Феррарія, **Прага** (470,2) 17·00 Камер. муз., 19·10 Вок. концерт, **Прага II.** (249,2) 14·40 Спів, **Париж** (1648) 13·30 Концерт, 21·00 „Вільгельм Тель" песа Шілера. **Мадрид** (274) 21·00, 22·45 Оп. і форт. музика, **Рига** (514,6) 16·40 Лотиські пісні, **Берлін** (356,7) 17·00 Вагнерові твори, 18·40 Вес. пісоньки XVIII ст., **Кенігсвустергавзен** (1571) 23·00 Симфонія Альтенберга, **Кельн** (455,9) 17·15 Пісні, **Мінхен** (405,4) 19·00 Спів (Шуберт, Брамс), **Будапешт** (550,5) 12·05, 17·0, 18·05 Концерт, 19·30 Опера, 23·00 Військ. музика, **Мілянo** (368,6) 11·30 Легка муз., 17·10 Вок. інстр. концерт, **Рим** (420,8) 16·00 Академія св. Сесилії (хор), 20·45 „Капітан Франческе" оп. Маріо Кости.

Субота, 17. листопада 1934.

Відень (506,8) 17·00 Марші та пісоньки, 19·35 Концерт хору, 20·35 Від Штравса до Легара, **Братислава** (298,8) 17·0 Нар. словацькі пісні, 21·00 Словацькі оперетки, **Кошиці** (259,1) 12·35, 17·45 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 11·05, 12·35 Сальон муз., 17·05 Романси Бородіна, **Париж** (1648) 13·00 Симф. концерт, **Мадрид** (274) 22·00 Вок. концерт, **Любляна** (569,3) 20·00 Вок. квартет, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, 19·15 Нар. пісоньки, **Кельн** (455,9) 19·00 Моцартові твори, **Мінхен** (405,4) 12·00 Вок. інстр. концерт, 17·50 фортепян, **Будапешт** (550,5) 12·05 Тріо, 22·00 Циг. муз. **Мілянo** (368,6) 13·00 Тріо, 17·10 Танкова музика, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Львівське радіо.

Пятниця, 15. листопада 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·40 Реклям. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 Про переробловання одежі, 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Концерт сальон. орх., 16·45 Авд. для хорих, концерт, 17·15 Кам. концерт, 17·50 Моди, 18·00 Сільва рерум, репертуар театрів, 18·05 Вогнище працюючої молоді, 18·15 Спів, музика, 18·45 Відч.: Миш, 19·00 Легка музика, 19·20 Актуальн. фейл., 19·30 Танк. музика, 19·50 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Хвилина краєзн. т-ва, 20·05 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт; Веч. денник, Як працюємо, 22·30 Рецитації поезій, 23·05 Танк. музика.

Субота, 17. листопада 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки. 12·05 Огляд преси, 12·10, Концерт, 13·00 Полудн. денник, 13·05 Арії та пісні Смірнова (тенор) з гр. пл. з поясненнями, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Найновіші гр. пл., 16·30 Театр Уяви: „Усміх Львова" Корн. Макушинського (для діт.), 17·00 Солісти (Азаревич, сопр.), форт., 17·50 Скажи мені що читаєш, 18·00 Рос. театр. для дітей, 18·10 Сільва рерум, театральний репертуар, 18·15 Скрипка, фортепян, 18·45 Репортаж із копальні базальту в Івановій Долині, 19·00 Муж. хор, 19·20 Відч.: Нешава, 19·30 Гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Вок.-інстр. концерт, 21·45 Варстат перекладчика, 22·15 Танк. музика, 23·05 Льожа Глумливців, 23·35 Гр. пл., 0·00—1·00 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.28 1/2 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·48, Париж 34·92 —, Берлін 213·15, Цюріх 172·05, Амстердам 358·50, Прага 22·13, Італія 45·38, Нюйорк кабель 5·30 3/8, Нюйорк чеки 5·30.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60, Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас	Підволочиська		льоко Львів	
	від	до	від	до
Бараболя проміс. 16% скробії	3·50—	3·75		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в днях 17. і 18. листопада ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	2·10 зол.
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і сметану вдержана, на молоко і яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 17. листопада ц. р. не купує ніякої птиці аж до відкликання.

ОПОВІСТКИ.

Надзвичайні Загальні Збори „Союзу укр. купців і промисловців" у Львові Ринок 10. II. відбудуться дня 2. грудня 1934 р. (неділя) година 10 передпол. Порядок нарад: Вибори трьох радників до „Промислово-Торговельної Палати". Якщо в 10 год. не явиться відповідне до статута вимагане число членів Надзв. Заг. Збори відбудуться при кожній скількости членів з важністю ухвал. За Раду Т-ва Яр. Скоплик в. р. голова. Дм. Конюх в. р. секретар. 688

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.